

„Nagyon rossz íze van az ügynek”^[1]

Budapesti lakásviszonyok az ötvenes években

Magyarországon a Rákosi-érában több módja volt annak, hogy valaki lakáshoz jusson. Az 1950 január elsejével bevezetett tanácsrendszer után a tanácsok lakásügyi osztályai intézték a lakáskiutalásokat. Mivel nagyon kevés új lakás épült, az állampolgároknak kellett igényelhető lakást, szobát, vagy szoborészt felkutatniuk. Ezen címek birtokában jelentkezhetek a tanácsnál, és reménykedhettek abban, hogy kapnak lakást. Mivel többen is igényelték, ezért kevesen jutottak az áhított lakáshoz. A rendszer sok visszaéléshez vezetett...

Bevezetés

Budapesti lakásviszonyok az ötvenes években

A budapesti lakáshelyzet az 1950-es években nem sokban különbözött az országos átlagtól. Kiemelt jelentőségét az adta, hogy itt halmozottan jelentkeztek az országos problémák. A magyarországi lakáshelyzet a második világháború előtt sem volt kielégítőnek mondható, azonban a "fordulat éve" utána a bajok kiéleződtek. A Szovjetunió és Sztálin politikájának követése azt vonta maga után, hogy az alapvetően mezőgazdasági országban az ipar, ezen belül is a nehézipar került előtérbe a mezőgazdaság rovására. Ennek következtében a mezőgazdasági munkásság munka nélkül maradván, olykor kényszerűségből az ipari munkát vállalva megjelent az ipari városokban és a fővárosban. A felsőbb vezetés tagjai, akik ezt a politikát támogatták, arról viszont nem tudtak gondoskodni, hogy az új, elsőgenerációs munkások számára az olyan alapvető feltételeket biztosítsák, mint amilyen például a lakáshoz jutás is volt. Ezért, mint az élet számos területén, általános elégedetlenséghez vezetett helyzet alakult ki.

Budapest lakossága 1959-ig 60,4 %-kal nőtt meg, a munkások létszáma 80 %-kal emelkedett, amihez azonban az is hozzájárult, hogy 1950-ben közigazgatási úton létrehozták Nagy-Budapestet, vagyis a környező kistélepeket is a fővároshoz csatolták. A fővárosi lakásviszonyok színvonalának csökkérése az is hozzájárult, hogy az új rendszernek széles rétegű, hozzá hű apparátusra volt szüksége, aminek tagjai ugyancsak Budapestre kerültek. Azt azonban fontosnak tartom megjegyezni, hogy a lakásprobléma nem az apparátus tagjai között volt általános jellegű. A helyzetet tetézte, hogy mivel a nehézipar fejlesztése volt az elsőrendű szempont, nagyon kevés pénz jutott az infrastruktúra és a lakáshelyzet színvonalának emelésére. Az első 5 éves terv idején az összeruházások 1/3-át tették ki az infrastrukturális és lakásépítési beruházások. Ezen kívül a szakmunkásokat is a húzóágazatnak számító nehéziparban foglalkoztatták inkább. Ráadásul 1949-re a meglévő lakástartalmak is teljesen kimerültek. Ez a helyzet még Nagy Imre miniszterelnöksége idején sem változott sokat, egyrészt mivel kormányzásának szűk két éve kevés volt a meghirdetett program beindításához, másrészt pedig a korábbról megmaradt középkezdők akadályozták a változások végrehajtását. Hegedűs József és Tosics Iván tanulmányukban kifejtik, hogy a kormányzat részéről bizonyos fajta Budapest-ellenesség érződött, ami abban jutott kifejezésre, hogy míg nagyszabású ipari beruházások kezdődtek a fővárosban, addig az infrastruktúra és a lakásépítés elkerülte Budapestet. (Lakásosztályok és lakáspolitikák. A budapesti lakáspiac irányításának változásai az elmúlt három évtizedben. In: Mozgó Világ, 1982. 9. sz. 18. o.)

A lakáshelyzet tarthatatlanságára különböző ideiglenes jellegű megoldások adódtak, ilyen volt az 1951-es budapesti kitelepítés. A megüresedett lakásokat azonban nem az arra rászorulóknak kapták meg, hanem leggyakrabban az új vezető politikusok. 1952. február 17-én lépett életbe az Elnöki Tanács 1952:4 számú törvényerejű rendelete, amely államosította a "tökések, egyéb kizsákmányolók és a megdöntött társadalmi rendszer népnyomó elemeinek" házingatlanait és a bérbeadás útján hasznosított ingatlanokat. Budapesten 36 ezer ingatlan került fel az államosítási listára. A helyzet "megoldását" jelentette még a társbérletelés intézménye is, amelynek során a többszobás lakásokat szobánként adták ki a rászorulóknak, ezzel kényszerű együttlakásra bírva a régi tulajdonost más családokkal, ami nagyon sok ellentétet szült. Jellemző volt még a korra az albérlet, valamint az "ágyrajárás". A politikai érdeken kívül a lakáshelyzet egyik megoldásának kínálkozott a régi vezetőrétegek elleni perek, amelyek általában teljes személynelkobzással jártak együtt. Az ingázó munkások lakáshelyzetét könnyítették a munkásszállások, amelyek azonban sokszor embertelen körülményeket jelentettek.

Magyarországon a Rákosi-érában több módja volt annak, hogy valaki lakáshoz jusson. Az 1950 január elsejével bevezetett tanácsrendszer után a városi, a fővárosban a kerületi tanácsok lakásügyi osztályai intézték a lakáskiutalásokat. Mivel nagyon kevés új lakás épült, és szabad lakások sem voltak, az állampolgároknak kellett igényelhető lakást, szobát, vagy szoborészt felkutatniuk. Ezen címek birtokában jelentkezhetek a tanácsnál és reménykedhettek abban, hogy kapnak lakást. Azonban egy lakást, vagy szobát egyszerre többen is igényeltek, ezért kevesen jutottak az áhított lakáshoz. Ez a rendszer sok visszaéléshez vezetett. A házfelügyelőség bevezetésével a házfelügyelők is komoly szerephez jutottak, pénzért bárkinek elárulták, hogy hol vannak igényelhető lakások. Sokan panasztolták azt is, hogy nem tartják helyesnek azt, hogy munka után a dolgozóknak kell lakás után rohángálniuk, és "a tanács tulajdonképpen semmit nem csinál". Az is előfordult, hogy az egy címre igénylést beadók lakáshelyzete nem is volt olyan rossz, azonban, aki nem adta be az igénylést, az nem is kaphatta meg a lakást, tehát megint a szegényebbek kerültek nehéz helyzetbe. Megoldás lett volna, ha a tanácsi dolgozók kerestek volna kiutalható lakást és a tényleg rászorulóknak között osztották volna azokat el.

A dolgozók azonban máshogy is juthattak lakáshoz. A vállalatoknak kiutalt lakásokat szolgálati lakásként igényelheték a vállalat igazgatójától. Ennek azonban szigorú feltételei voltak. A dolgozónak, mielőtt megkapta volna a lakást, alá kellett írnia, hogy ha munkahelyét elhagyja, vagy elbocsátják állásából, akkor 15 napon belül visszaadja a lakást a vállalatnak. Ha ezt nem teszi meg, akkor kilakoltatás vár rá. Nagyon sok vállalatigazgató panaszoja, hogy a volt dolgozók nem hajlandók kiköltözni és igazi eszközök ez ellen nem is volt.

Ebben a korszakban is létezett illegális megoldás a lakásproblémákra: az önkényes beköltözés, ami a fővárosban kis mennyiségben minden kerületben előfordult. Az önkényes beköltözők száma az 1956-os forradalom alatt és után nőtt meg igazán, a Budapest Fővárosi Tanács VB ülésének jegyzőkönyve szerint létszámuk elérte a 7-10 ezer főt! Ezen lehetőségek ellenére, kevesen jutottak megfelelő lakáshoz, ezért sokan fordultak a felsőbb hatóságokhoz és a sajtóhoz panaszukkal, melyeknek egy része névtelen bejelentés volt.

A tanácsok lakásügyi osztályain tapasztalható visszaélések egyik szemléletes példája a tanulmány második részében közölt irategyüttes, amely egy 1955-ös, több százból összetevődő, II. kerületi vitás ügyet mutat be, s talán a korabeli hétköznapok megértéséhez is közelebb viheti az olvasót.

Források

1. SZ. ISTVÁN VALLOMÁSA A II. KERÜLETI LAKÁSÜGYI OSZTÁLYON TÖRTÉNT VISSZAÉLÉSEKROL

(1955. január 31.)

Jegyzőkönyv

Felvéve 1955. január 31-én a V.K.G.M-ben.

Jelen vannak Sz. István elvtárs, az Ikarus dolgozója és D. Józsefné j. k. vezető

Sz. elvtárs a következőket adja elő:

A II. ker. Bem József u. 22. I. em. 1. sz. alatti dr D. Leóné elköltözése folytán megüresedett szobát igényelte a II. ker. Tanácstól. A II. ker. Tanács V.B. Lakásügyi osztálya a lakást I. fokon ki is utalta. Azonban M-né, az elköltözött leánya panasszal élt, amelynek kapcsán az ügyiratok a Fővárosi Tanácshoz

kerültek. Sz. elvtárs kérte a karhatalmat, amit azonban nem akartak kitzuzni, hivatkozva arra, hogy az iratok a fővárosnál vannak. Sz. elvtárs ekkor felkereste K. elvtársat és elmondta neki az ügyet. K. elvtárs behívta N. Tibort, ki a II. ker. ügyeit intézi a minisztériumban, és bemutatta neki. N. Tibor megígérte, hogy leszól a Fővárosi Tanácshoz, hogy az ügyet minél hamarabb intézzék el. A Fővárosi Tanács ekkor II. fokon is jóváhagyta az ügyet. Ezután N. Tibor telefonon kereste az üzemében Sz. elvtársat. Sz. elvtárs visszahívta őt, amikor is N. Tibor közölte vele, hogy sógora, I. József, VII. ker. Lenin krt. 1. sz. alatti lakos november 5-én beadott egy kérvényt a VII. ker. Tanácshoz, letelepedési engedély ügyében. Elmondotta, hogy óráskisiparos, aki Budapest területéről ki lett telepítve, most visszatért, azonban csak ideiglenesen van bejelentve. Tekintettel arra, hogy tudomást szerzett arról, hogy Sz. elvtársnak közeli kapcsolata ill. ismeretsége van K. alezredes elvtárral, aki a Budapesti Rendőrkapitányság helyettes vezetője, kérte, hogy intézze el a sógora letelepedési engedélyét. - Sz. elvtárs a II. fokon kiutalt lakásba azonban nem tud beköltözni, mert a volt bérlő bútorai benne vannak, aminek egy helyiséget kellene szerezni. Ezért küldte fel a kerület megint az ügyet a Fővárosi Tanácsnak. Dr. D. Leóné leánya, M. Lászlóné kapcsolatot tart fenn K-val, aki a Fővárosi Tanács V.B. előadója, a lakásügyi osztályon. Sz. elvtárs hetenkint többször felhívta telefonon N. Tibort, hogy érdeklődjön tőle, sikerült-e már helyiséget szerezni? Állandóan hitegette, hogy 3 nap múlva, jövő héten, de közben mindig megkérdezte, hogy mi van a letelepedési ügygyel? A Fővárosi Tanácsnál az ügy előadója Z. elvtárs, mégis N. Tibor, amikor már személyesen, szerdai napokon jött be hozzá Sz. elvtárs, nem Z. elvtársat, hanem K-t hívta telefonon és érdeklődött, hogy állt az ügy Sz. elvtársnak? A telefonbeszélgetés után azt mondotta, hogy mivel a Főváros nem intézkedett, felkérte az aktát, és utasítani fogja őket, hogy záros határidőn belül keressenek helyiséget. De ekkor is azt kérdezte, hogy sikerült K. alezredes elvtárral beszélni?

Sz. elvtársnak az a véleménye, hogy saját lakásügye és N. Tibor sógorának letelepedési ügye szoros kapcsolatban vannak egymással.

K. alezredes elvtárs Sz. elvtárral való beszélgetése alkalmából közölte, hogy neki is lakásproblémái vannak. Sz. elvtárs ezt aztán megemlítette, N. Tiborral való beszélgetése közben, mire N. Tibor azt mondotta, hogy jó, adja csak be a kérvényét, de ne a kerületbe, hanem ide a Minisztériumba és ő majd el fogja intézni, megfelelő lakás lesz, meg is nézheti majd. De minél előbb adja be a kérvényt, mert a lakásügyek általában hosszabb ideig szoktak elhúzódni.

Sz. elvtárs kéri a fentiek kivizsgálását.

D. Józsefné

Sz. István

Géppel írt tisztázat

MOL. XIX-D-4-c 2. doboz. (Magyar Országos Levéltár - Város- és Községgazdálkodási Minisztérium - Személyzeti és Oktatási Főosztály)

2. D. JÓZSEFNÉ FELJEGYZÉSE SZ. ISTVÁN VALLOMÁSA ALAPJÁN

(1955. március 2.)

LAKÁSGAZDÁLKODÁSI FOIGAZGATÓSÁG

F e l j e g y z é s

G. elvtárs részére.

N. Tiborral kapcsolatos jegyzőkönyvben foglaltak alapján - főleg a sógora letelepedési ügyével kapcsolatban - az alábbiakat állapítottam meg:

I. József - N. Tibor sógora - a VII. ker. Lenin körút 1-be ideiglenesen be volt jelentve, N. Dezsőné, a rokonánál. Jelenleg még ideiglenesen sincs oda bejelentve, hanem a házfelügyelő bemondása alapján - Kerepesen laknak, s onnan járnak be naponta a Váci-út 8. sz. alatti órásmuhelyükbe.

N. Tibor a hozzá - a Fővárostól felküldött aktát - 1 napon belül elintézte. /Iktatva: I. 28.-án, kiadmányozva: I. 29.-én, exp. II. 1.-én vissza a fővárosnak./

A Fővárosi Tanácshoz II. 3.-án érkezett meg az ügy, amelyet azonban K. előadó nem továbbított a II. ker. Tanácshoz. Többször hívtam telefonon, nem találtam benn. Amikor üzenetet hagytam, hogy hívjon vissza, nem hívott vissza. Amikor R-né elvtársnő titkárnőjével, S-né elvtársnővel hívtam a telefonhoz, akkor végre tudtam vele beszélni /II. 28.-án/ ahol az ügygel kapcsolatban először úgy tett, mintha akkor hallott volna először róla, majd aztán később - arra hivatkozva, hogy most már emlékszik az ügyre, bőven elmondta az ügyet szóról-szóra azt, amit a felterjesztésébe is, a Minisztérium felé megírt, s egyben kijelentette, hogy nem ért egyet a Minisztérium döntésével. Kértem, hogy mihamarabb továbbítsa az ügyet a kerület felé, amelyet azonban még a mai napig sem tett meg, mert a mai napon a félfogadás alkalmával Sz. elvtárs bennjárt és közölte, hogy a kerületnél még nincs az akta.

Budapest, 1955. március 2.

/D. Józsefné/

MOL. XIX-D-4-c 2. doboz. (Magyar Országos Levéltár - Város- és Községgazdálkodási Minisztérium - Személyzeti és Oktatási Főosztály)

3. A II. KERÜLETI TANÁCS VÉGREHAJTÓ BIZOTTSÁGÁNAK JELENTÉSE A VITÁS LAKÁSÜGYBEN

(1955. április 25.)

Címzett: Nezvál Ferenc Miniszterhelyettes elvtársnak

Tárgy: T. Gyula II., Berkenye u. 15/b. sz. a. vitás lakásügy

Jelentem, hogy a Lakásgazdálkodási Főigazgatóság vezetőjének aláírásával választ kaptam azon felterjesztésemre, amelyet Miniszterhelyettes elvtársnak küldöttem meg a II., Berkenye u. 15/b. sz. a. T. Gyula főbérletét képező 2 szoba hallos lakással kapcsolatban.

Jelentem Miniszterhelyettes elvtársnak, hogy a válaszban leírtak nem felelnek meg a valóságnak és a kérés helytelen elbírálása messze túlmegy egy egyszeru lakásigénylással kapcsolatos vitán. Talán feltunőnek látszik, hogy egy ilyen esetet kiragadva részletesen foglalkozom egy igénybevételi ügygyel. Magyarázatul felhozom azt a tényt, hogy ennek a területnek megválasztott tanácsstagja vagyok és így a terület minden apró kérdéseivel foglalkozva a kérdést jól ismerem, így a kérések igazságos elintézését a lakosság számon kéri tőlem.

Mielőtt jelentésemben részletesen rátérnék a sorozatos szabálytalanságra, amely ezzel az ügygyel kapcsolatban van, meg kell állapítani, hogy egy családnak az üldözéséről van szó e jelen esetben. Továbbá jórészben arról, hogy a Minisztérium lakásosztálya a lakosság érdekeinek ellenére N. Tibor elvtárs elfogultan igyekszik a kérdést rosszindulattal kezelni és jórészben saját személyem felé is visszaütni. Tekintettel arra, hogy saját felterjesztésemről van szó, amelynek hátterét szintén ismertetem jelentésemben.

A Nagybudapesti Pártbizottságtól egyes körzeti pártirodák megszünése után egy néhány helyiséget kaptunk a kerületi kérdések megoldására. Hosszú évek óta sürgette a lakosság, hogy a Vérhalom utcai körzeti orvost oly lakáshoz jutassuk, ahol a betegeket megfelelő módon tudja fogadni, mert az elmúlt időben városzoba hiányában kint az udvaron álltak a betegek esőben, hóban is. Örültünk a leadott helyiségnek és VB határozat, tanácsulési határozat, s a lakosság számtalan írásai alapján ezt az épületet átadtuk a körzeti orvosnak, ugyanakkor az épület vállalatba adásáról is gondoskodtunk. Ezt az épületet szemelte ki saját maga számára N. Tibor elvtárs és dacára annak, hogy a helyiség véglegesen a kerület rendelkezésére állt, fellebbezési jog sem volt biztosítva, felügyeleti panasz alapján az aktát felkérték a Minisztériumba és a minisztériumi lakásosztály a lakosság érdekeinek ellenére N. Tibor elvtárs javára döntötte el az ügyet. A lakosság érdekeinek ily irányú semmibevétele miatt az állandó bizottság tagjai felháborodva jártak el a Minisztérium lakásosztályán K. elvtársnál. A tanácsulás ismételt tárgyalta az esetet, amely a lakosság között komoly botránnyá fajult. Annál helytelenebb volt az eljárás, mert előzőleg kértem N. Tibor elvtársat, hogy ne tegyenek ilyent, mert nagyon rossz íze van az ügynek, s amellet teljesen szabálytalan, még a fegyelmi vétséget is kimeríti. Mindennek

dacára K. elvtárs aláírásával a felügyeleti döntés megszületett, lekerült a Fővároshoz, a Főváros beismerve a lakosság felháborodását - nem továbbította. Ezután felkeresett K. elvtárs személyesen hivatali helyiségemben és először nyomással, azután pedig kéréssel igyekezett rávenni arra, hogy a kerület járuljon hozzá N. Tibor elvtárs részére való igénybevételhez. Majd arra kért K. elvtárs, hogy akkor adunk más lakást N. elvtárs számára. Hivatali beosztásomnál fogva nekem a lakosság érdekeit kötelességem képviselni, úgy szintén a tanácsülés határozatát, ilyenképen az eredeti kérést visszautasítottam. Ugyanakkor ígéretet adtam arra, hogy adott esetben a kerület segítségére lesz jelenlegi lakásánál előnyösebb lakásra való cseréjében.

Ez idő óta lépten-nyomon tapasztalom és hallom, hogy N. elvtárs és K. elvtárs mindenütt panaszkodnak rám és ezen esetet hozzák fel indokul, ahelyett hogy hallgatnának az esetről, mert ezért tulajdonképpen fegyelmi eljárást kaphattak volna. Ebből az esetből eredő magatartás következménye a jelenlegi eset is, amelynek részletes ismertetésére most rátérek.

T. Gyula művész ember, rendszerünknek alkotó embere, ki két szobás családi házában lakik. Hivatali felettesei által megbecsült ember, vagyongyűjtési tervei sem voltak neki, pedig tehetségénél fogva nem egy háza, hanem több háza is lehetne. Családi háza olyan, hogy több család számára nem megosztható. Az épület belső berendezése teljes mértékben művészi jellegű, látszik rajta, hogy egy alkotóművész embernek a lakása, amely úgy egészében, ahogy van jelent értéket, feldarabolva pedig már egy értékes iparművész számára sem biztosít nyugalmat.

Több mint két esztendeje folyik T. Gyulának a háborgatása, mely miatt Miniszterhelyettes elvtársnak a múltkori felterjesztésemet megküldöttem. Az egész anyag részleteiből kitűnt, hogy milyen felelőtlenül, hanyag megállapításokkal volt az akta felszerelve, amelyeket a Minisztérium szakosztályánál leszereltek és az ügydarab a mellékletek felének hiányával érkezett vissza kerületünkhöz.

Kérem Miniszterhelyettes elvtársat, szíveskedjék megvizsgáltatni azt, hogy megtörténhet-e, hogy csak azért, hogy a minisztériumi szakosztály tagjainak legyen igaza - a darab egy részét leszerelik. Az iratokból kitűnt, hogy a kerületnél beadott igénylés után a szakosztály a kérelmet elutasította. Másodfokú döntés nem volt az ügyben a Minisztérium szakosztály pedig oly határozattal küldte vissza a felkért ügydarabot, hogy T. Gyula földszinti szobáját vegyüik igénybe. Ez a határozat is hiányzik a visszaérkezett ügydarabából. Mikor G. György elvtárs által aláírt leíratot elolvastam megdöbbenem azon, hogy azt még alá is merik írtni a Főigazgatóság vezetőjével. A leírt szobák méretei mind valótlanak, nemcsak, hogy a méretek valótlanak, hanem az emeleten 1 szobával többet állapítanak meg, amely szoba egyáltalán nem létezik, illetve ez a harmadik szoba fürdőszoba, melyben beépített kád is van, tehát nem vitatható ennek rendeltetése. A földszinten egy személyzeti szoba van és egy hall, amely szervesen összefügg a család által lakott két szobával, köztük ajtó, vagy válaszfal nincsen, légtére egy, így a helyiség nem vehető igénybe. Ez a hall helyiséget bírálta K. és N. Tibor elvtárs úgy el, mint szobát, holott nem vitatható annak hall jellege, annál inkább sem, mert középtájtán 3-4 lépcsővel emelkedik faragott korláttal folytatódva lehet feljutni a másik két szobába. A helyiség magasság méretei is különbözők, mert a lépcső emelkedéséből kifolyólag a helyiség mennyezete 2 m. 35 cm., így tehát önálló lakás kialakításához sem elegendő. Amellett, hogy az épületben ezen helyiségen kívül más lakható helyiség nincsen. T-éknál lakik még két dolgozó is évek óta, kik közül egyik sztahanovista. Mindezt elhallgatják évek óta, azok a személyek, akik ezt az egész ügyet ilyen mértékben erőltetik. A Minisztérium szakosztály azon indokot igyekszik felhozni az igénybevétel mellett, hogy a lépcsőházból egy ajtó nyílik külön feljárattal, amely teljesen erőltetett, ez a muszaki rajzból is kitűnik, ez oly keskeny, hogy ezáltal a lakásból semmiféle bútordarabot kívinni nem lehetne és a keskeny kis ajtó a konyhából kijövő ételszag meggátolása érdekében egy kis szagfogót zár csapán be. Mindemellett a hall és a szobák közötti főbejárat ajtó nélküli boltíves rész a csatlót keruzarajz szerint is.

Mindezen tényeknek alátámasztására csatolom jelen felterjesztésemhez a muszaki osztály hivatalos helyszínrajzát, ugyancsak írásos jelentését, a kerületi lakásosztály írásos jelentését, továbbá csatolom az Építésügyi Minisztérium miniszterhelyettesének Lux László elvtársnak a levelét, melyben Nezvál elvtársat szintén arra kéri, hogy T. Gyulát lakásában nem háborítsuk.

Jelen beadványomhoz csatolt mellékletek 1-23 terjedőleg piros ironnal számozottak, tekintettel, hogy az ügydarab jórésze hiányzik. A mai dátum szerint ezen számozott ügydarabok tartoznak a Berkenye u. 15/b vitájához.

Kérem Miniszterhelyettes elvtársat a bontieket szíveskedjék megvizsgáltatni és az igénybevétel alól a jelzett helyiséget saját hatáskörében mentesíttetni. Egyrészt annál is inkább kérem Miniszterhelyettes elvtársat erre, mert egy igazságos kérdés lezárásáról van szó, másrészt elfogultság közben született határozatról van szó, amelyet törvényes keretek mellett végrehajtani nem lehet még akkor sem, ha nem ismernének el T. Gyula rendszerünk számára értékes munkáját, mert a kérdéses helyiség egymásba nyíló összefüggő képet mutat, átalakításhoz pedig a háztulajdonos hozzájárulása szükséges. Természetesen T. Gyula saját házában a hozzájárulását nem adja meg, mert-hiszen már évek óta tiltakozik az igénybevétel ellen. Ha pedig a kerületi Tanács törvénytelenül mégis ellene cselekedne bírói per esetén velünk szemben hoznának elítélő döntést, ennek a felelősségét pedig azoknak kell vállalni, akik helytelenül ilyen mértékben erőltették a kérdést.

Budapest, 1955. április 25.

/B. László/
II. ker. Tanács VB elnök h.

Géppel írt tisztázat.

MOL. XIX-D-4-c 2. doboz. (Magyar Országos Levéltár - Város- és Községgazdálkodási Minisztérium - Személyzeti és Oktatási Főosztály)

4. K. LAJOS VALLOMÁSA

(1955. május 11.)

Az ügyben meghallgattuk K. Lajos elvtársat, a lakásügyi osztály vezetőjét, aki a következőket adta elő:

N. Tibor lakásügyébe akkor kapcsolódtam be, amikor igénylését már elutasították. Felkerestem B. László elvtársat és R. Gézáné jelenlétében arra kértem, hogy N. Tibor lakásügyét oldja meg. B. ezt kilátásba helyezte. Nyomást B.ra nem gyakoroltam, de nem is gyakorolhattam, mert a kerületi vb. elnökhelyettese nincs alám rendelve. Azért támogattam N. Tibor lakásügyének elintézését, mert N. Tibor jó munkát végez, súlyos tüdőbajban szenved, feleségével és két gyermekével együtt egy szobás lakásban lakik. Budai lakásra azért is szüksége volna, hogy anyósa elláthassa gyermekeinek gondozását és ezzel lehetővé tegye, hogy felesége állást vállaljon. Ez számára azért is fontos, mert jó táplálkozásra van szüksége.

Az említett alkalommal R-né kijelentette, hogy ő is jónak látná N. Tibor lakásügyének megoldását.

Megjegyzem, hogy korábban K. elvtárs támogatta N. Tibor ügyének elintézését. Legalább is így vagyok értesülve.

B. László elvtárral sem azelőtt, sem azóta nem beszéltem. Nem vagyok ellene elfogult, róla kedvezőtlen nyilatkozatot nem tettem.

A T.-féle lakásügyben N. Tibor azért szerepelt ügyintézőként, mert hozzá tartoznak a II. ker. lakásügyei. Az általa készített elintézési tervet én írtam alá. Aláírás előtt átnéztem az ügy iratait és lényegileg a Fővárosi Lakásügyi Osztály jelentése alapján döntöttem, amely szerint a kérdéses helyiség nem hall, hanem szoba. Az előttem felmutatott, a II. ker. lakásügyi osztály által készített helyszíni adatfelvételeiből most is úgy látom, hogy nem hallról, hanem szobáról van szó.

Az ügyben helyszíni szemlélt nem tartottunk, nincs megfelelő apparátusunk ahhoz, hogy minden ügyben kimenjünk a helyszínre. Erre csak egészen ritkán kerül sor, ha a felsőbb vezetők elrendelik, vagy ha az ügy olyan bonyolult, hogy az iratok alapján nem lehet eldönteni. Ebben az esetben azonban a felterjesztő jelentés teljesen világos volt.

Amikor a határozatot aláírtam, sejtelmem sem volt arról, hogy B. elvtársnak mi az álláspontja az ügyben. A határozatot tehát nem azért írtam alá, hogy B. elvtárral szembehegyezkedjem.

Ha a vitás helyiség a helyszíni eljárás adatai szerint nem szoba, hanem hall, akkor azt nem lehet kiutalni. A kerületi lakásosztálynak az lett volna a kötelessége, hogy felhívja erre a körülményre a minisztérium figyelmét. Mással, hogy a minisztérium döntése után új tény nyert megállapítást, és akkor megváltoztattuk döntésünket.

B. elvtársnak Nezvál elvtárshoz intézett előterjesztésére emlékszem. Azt nem tudom, hogy én szignáltam e ki N. Tiborra. Mint II. kerületi ügy került N. Tiborhoz. A válaszlévlé tervezetét tudomásom szerint nem láttam, láttamozásom nem szerepel rajta, lehet hogy N. Tibor azt közvetlenül mutatta be aláírás végett G. elvtársnak, talán azért, mert nem voltam található.

Semmiféle erkölcsi összeférhetlenséget sem láttam abban, hogy N. Tibor saját lakásügyében az elutasító határozat ellen a minisztérium lakásügyi osztályánál panaszt tett. Mikor elmondta nekem, hogy ügyében kedvezőtlenül döntöttek, és azt kérdezte, hogy mitévő legyen, azt válaszoltam neki, hogy adjon be panaszt. Ehhez, mint minden állampolgárnak, neki is joga van.

Budapest, 1955. május 11.

/: K. Lajos :/

MOL. XIX-D-4-c 2. doboz. (Magyar Országos Levéltár - Város- és Községgazdálkodási Minisztérium - Személyzeti és Oktatási Főosztály)

5. N. TIBOR VALLOMÁSA

(1955. május 11., 1955. május 13.)

N. Tibor elvtárs, a lakásügyi osztály főelőadója a következőket adta elő:

1954. június 26. óta XIV. Bácskai u. 58/b szám alatt lakom egy szobás lakásban. Korábban XI. ker. Szabolcska Mihály u. 9. Szám alatt egy szobás társbérletben laktam feleségemmel és gyermekemmel, aki akkoriban töltötte be első életévét. 1954. októberében második gyermekem született.

Bácskai utcai lakásom nem volt megfelelő, mert tüdőbajban szenvedek, szükségesnek tartottam tehát, hogy külön szobára tegyek szert. Családtagjaim számára tekintettel is két szobára vagyok jogosult.

1954. elején egy hivatali munkatársunktól aki a II. kerületben körzeti párttitkár volt, arról értesültem, hogy a párt a körzetek összevonása folytán több helyiséget felszabadít lakás céljára. Így jutottam arra a gondolatra, hogy a Vérhalom u. 20. sz. alatti lakást igényeljem. Az igénylést U. László barátommal együtt adtuk be, és vállaltuk a visszaalakítási költségeket is.

Lakásügyemben R. Gézáéhoz, a Fővárosi Lakásügyi Osztály vezetőjéhez és K. Károly elvtárshoz, a Lakásgazdálkodási Főigazgatóság vezetőjének helyetteséhez fordultam támogatásért. Ok közölték velem, hogy beszéltek B. elvtárssal, megkérték, hogy amennyiben mód van rá, segítse elő lakásügyem elintézését. A nevezettek tudomásomra adták, hogy B. elvtárs első alkalommal azt válaszolta, hogy a kedvező elintézésre kilátás van. Ezután adtam be az igénylésemet, amelyet a kerületi lakásügyi osztály több más igényléssel együtt, elfogadott.

Személyesen is megkértem B. elvtársat, hogy támogassa ügyemet. Ekkor B. elvtárs közölte velem, hogy Vérhalom u. 20. sz. lakást nem kaphatom meg, mert azt SZTK körzeti orvosi rendelő céljaira kell a kerület jobb egészségügyi ellátása érdekében juttatni. Amikor felvettem, hogy ezt a 26/1954. MT. számú rendelet kizárja, B. elvtárs úgy helyesbítette közlését, hogy a lakást közegészségügyi érdekből B. F. Pál orvosnak kívánja a kerület juttatni. Egyben felhívta figyelmemet arra, hogy B. F. Pál orvos így felszabaduló lakását igényeljem és azt meg is fogom kapni. Azonnal szabályszerű igénylést nyújtottam be B. F. Pál felszabaduló lakására, igénylésemet azonban a kerületi lakásügyi osztály azon a címen utasította el, hogy a lakás lakott. A Vérhalom u. 20. sz. alatt felszabadult korábbi párhelyiségre vonatkozó igénylésünket pedig azon az alapon utasították el, hogy az SZTK körzeti orvosi rendelő céljaira szükséges.

Ezt a döntést egyénileg sérelmesnek tartottam, de az megítélésem szerint a 26/1954. MT. számú rendelettel is ellentétben állt. Elpanaszoltam a dolgot hivatali főnökömnek, K. elvtárssal, aki azt mondta, hogy adjak be panaszt a minisztérium lakásügyi osztályához, az majd megvizsgálja az ügyet. A panaszt be is adtam. Ebben nem láttam semmiféle összeférhetlenséget, mert panaszomat természetesen nem én, hanem más intézte el. Azt sem tudtam, hogy panaszommal ki foglalkozik a minisztériumban. Kifejezetten arra kértem K. elvtársat, hogy panaszomat úgy vizsgálják meg, mintha teljesen kívülálló személy adta volna be, sőt még szigorúbban. Panaszommal más szervhez nem fordulhattam, mert az elutasított igénylőnek nincs fellebbezési joga, a minisztérium pedig a kerületi döntések ellen irányuló panaszok elintézését csak később adta le, mégpedig 1954. augusztus 1.-én a Fővárosi Lakásügyi Osztálynak, én pedig panaszomat ezt megelőzően adtam be.

1954. augusztus 10.-én K. István lakásügyi csoportvezető aláírásával értesítést kaptam a minisztérium lakásügyi osztályától, amely szerint lakásügyi osztály az igénylésemet elutasító döntést megsemmisítette, mert az sértette a 26/1954. és 54/1952. MT. számú rendeleteket.

Ezt követően 1954. augusztus végén újabb értesítést kaptam a minisztérium lakásügyi osztályától. Ebben az újabb értesítésben a minisztérium közölte velem, hogy korábbi döntését hatályon kívül helyezte, és az igénylésemet elutasító kerületi lakásügyi döntést hatályában fenntartja, mert megállapítást nyert, hogy a vitás kiutalás nem SZTK körzeti orvosi rendelő céljaira, hanem B. F. Pál orvos javára, lakás- és rendelő biztosítása végett történt, ennél fogva kiutalás nem sérti az említett rendeleteket. Megjegyzem, hogy B. F. Pál nem is szerepelt az igénylők között.

A minisztérium két döntése közötti időben K. Lajos és R. Gézáné elvtársak beszéltek az ügyben B. elvtárssal, akivel hivatalosan tisztázták a kiutalás körülményeit. A vizsgálat eredményeképp B. elvtárs közölte a nevezettekkel, hogy nem kaphatom meg sem a Vérhalom utca 20. sz. volt párhelyiséget, mert az B. F. Pál számára lakás és rendelő céljaira szükséges, sem B. F. Pál eddigi lakását, amelyet a Fenyves-utcai iskola bővítése érdekében kihelyezendő M. András orvos elhelyezésére kell felhasználni, de ígéretet tett arra, hogy két héten belül a II. kerületben lakást biztosít számomra. Ezután kaptam meg a minisztérium második, rám nézve kedvezőtlen döntését. Ezt követően több ízben felhívtam B. elvtársat, egy ízben találkoztam is vele, és akkor ő maga kérdezte, hogy lakásügyem megoldódott e. Erre természetesen nemmel válaszoltam. Egyebet ez ügyben nem tettem.

A T. féle lakásügyben olyan elintézési tervezet készítettem, hogy a földszinti szoba igénybevehető, mert az emeleten T. Gyulának még három szoba marad meg, T-ék pedig ketten vannak, és így többszobos igényét is figyelembe véve, lakásüksége nem szenved sérelmet. A döntést a Fővárosi Lakásügyi Osztály felterjesztő jelentésére és javaslatára alapítottam. Természetesen átolvastam az ügy összes iratait is. A kerületi lakásügyi osztály helyszíni adatfelvételére emlékeztetőből nem tudok nyilatkozni.

A most felmutatott helyszíni adatfelvételtől az tunik ki, hogy a lakás négy szobából, előszobából és egyéb mellékhelyiségekből áll. Hallról a helyszíni adatfelvétel nem tesz említést. A helyszíni adatfelvételen szereplő vázrajzból most sem tudom megállapítani, hogy a vitás földszinti helyiség hall. Az igénylő W. Zsigmondné nem ismerem, tudommal nem is keresett fel ügyének elintézéséért.

Amikor a döntés tervezetét elkészítettem, fogalmam sem volt arról, hogy az ügyben B. elvtárssal mi az álláspontja, sőt azt sem tudtam, hogy egyáltalán elfoglalt-e az ügyben bármiféle álláspontot.

Amikor B. elvtárs a minisztérium döntése után előterjesztést intézett Nezvál miniszterhelyettes elvtárshoz, az előterjesztést elintézés végett én kaptam meg. Azt már nem tudom, hogy G. vagy K. elvtárstól, vagy pedig közvetlenül az irodától. Az ügy azért tartozott hozzám, mert én vagyok a II. kerület lakásügyeinek előadója. Az előterjesztésből az tunt ki, hogy B. elvtárs a vitás helyiséget nem szobának, hanem hallnak minősíti. Ezért felhívtam telefonon a II. ker. lakásügyi osztály előadóját, aki közölte velem, hogy kint járt a helyszínen, megállapította, hogy a földszinti helyiség kiutalható és ilyen irányú javaslatot is tett, javaslatát azonban nem fogadták el.

Mint hogy a vázrajz szerint a helyiségnek közterületre nyíló ablaka van, az szerintem nem tekinthető hallnak. Az a körülmény, hogy a helyiség egyik oldala nyitott, a kiutalást nem gátolja, mert ajtó létesítésével a helyiség zárhatóvá válik, ajtó behelyezését pedig - ha a tulajdonos ahhoz nem járul hozzá - a végrehajtó bizottság engedélyezheti, mert az ilyen munkához építési engedély nem szükséges. Erre való tekintettel válasziratot fogalmaztam meg, amely szerint a minisztérium fenntartja korábbi döntését. A válaszervezetet K. elvtárssal adtam át, ő juttatta el aláírás végett G. elvtárshoz. Hogy miért nem szignálta a tervezetet, azt nem tudom.

A T.-féle ügyben a minisztérium első döntésének meghozatalakor az állandó szokás szerint visszatartottam a helyszíni adatfelvételt és a Fővárosi Tanács Lakásügyi Osztályának hozzánk intézett felterjesztő jelentését. A B. elvtárs előterjesztését elintéző választáron utasítást adtam az irodának, hogy a /. jelu csomagban lévő mellékleteket csatolja a válaszirathoz. A nekem most bemutatott iratok szerint mégis visszamaradt a minisztériumban a T. Gyula által készített vázlat, a Fővárosi Tanács 809/II.-B-34-2. sz. határozata, amellyel a minisztérium első döntése alapján a kerületi lakásosztály új határozat hozatalára utasította,

végül a T.-féle házadó bevallási ív hiteles másolata. Hogy ez a három melléklet miért maradt itt vissza, azt nem tudhatom, mert az expedialást az iroda végzi, elküldés után pedig az iratok nem kerültek többet hozzám.

Amikor B. elvtárs felterjesztésére az említett értelemben készítettem elintézési tervezetet, kizárólag az igazságot tartottam szem előtt. Megítélésem szerint a földszinti helyiség kiutalható volt, és ezt az álláspontomat a főigazgatóság vezetője is elfogadta. Döntési javaslatom tehát teljesen független volt attól, hogy B. elvtárs felterjesztésében más álláspontot képviselt. Az elmúlt évben több száz II. ker. ügyben intézkedtem és egyetlen egyszer sem vádoltak elfogultsággal.

A válasz elküldése után több más ügyben hivatalos telefon megbeszélést folytattam a II. ker. lakásügyi osztály előadójával, Sasváriné elvtársnővel, aki megemlítette, hogy B. elvtárs a minisztérium válaszával nem ért egyet, mert az abban felhozott adatok - amelyeket a minisztérium a Fővárosi Lakásügyi osztály felterjesztő jelentése alapján állapított meg - nem fedik a valóságot. Erre kijelentettem, hogy ha így áll a dolog, tartsunk az érdekeltek bevonásával együttes helyszíni szemlét, amelyen készséggel résztveszek. Ha erre sor került volna és a helyszíni szemle más tényállást derített volna fel, természetesen javasoltam volna korábbi döntésünk megváltoztatását.

Budapest, 1955. május 11.

/: N. Tibor :/

N. Tibor elvtárs újabb meghallgatása során a következőket adta elő:

A T.-féle lakásügyben emlékezetem szerint senki sem szólt nekem. T. Gyuláné sem igyekezett engem ebben az ügyben befolyásolni. Emlékezetemet megerősíti az a körülmény is, hogy az ügy elintézése júliustól októberig húzódott nálam, holott a felek vagy más által sürgetett ügyekben igyekeztem a gyorsabb elintézésért biztosítani és mindig rá szoktam vezetni az iratra a "soron kívül" jelzést és azt, hogy ki sürgette az elintézését. A T.-féle iratokon ilyen jellegűzés nincs.

Sz. Istvánt K. elvtárs azzal a kéréssel hozta be hozzám, hogy ügyét kedvezően intézzem el. Felsőbbségemtől is kaptam ilyen irányú útbaigazítást. Egyébként K. elvtárs a Szigetközben tartózkodó G. elvtársat helyettesítette, tehát kívánsága nem volt illetéktelen. A Sz.-féle ügyben jelentősége volt annak a körülménynek, hogy Sz. jövődöbéli feleségének az elsőfokú kiutalás időpontjában nem volt meg a letelepedési engedélye. Sz. hivatkozott arra, hogy a letelepedési engedélyt sürgősen meg fogja szerezni, saját maga részére is, mert az ő letelepedési engedélye sem volt meg az elsőfokú kiutalás időpontjában. Sohasesem kértem Sz.-t arra, kitélepített sógorom részére is szerezzen letelepedési engedélyt. Kitélepített sógorom egyáltalán nincs és nem volt. Feleségem nagybátyjának valóban szüksége volt letelepedési engedélyre és én telefonon érdeklődtem a Belügyminisztérium illetékes osztályán, hogy a letelepedési engedély elnyerésének mik az előfeltételei. A telefonválaszt véletlenül akkor kaptam meg, amikor Sz. saját lakásügyében szobámban volt.

Sz. lakásügyét kedvezően intéztük el. A döntést a Fővárosi Lakásügyi osztállyal közöltük, amely azonban azt nem adta tovább a kerület felé. Sz. István, aki nem volt tisztában a szakigazgatási szervek egymáshoz való viszonyával, nem tudta belátni, hogy a minisztériumi döntés végrehajtása miatt szenved késedelmet, és engem okolt az ügy elhúzódsáért. Közölte K. elvtárssal, hogy én azért késleltetem az ügyet, mert nem szerettem sógorom számára letelepedési engedélyt. Panaszát K. elvtárs kivizsgálta, megállapította, hogy az alaptalan, mire Sz. István K. elvtárs és az én jelenlétében kijelentette, hogy csak dühében tette a reám vonatkozó panaszt. K. elvtárs G. elvtárs hozzájárulásával az ügyet ezzel lezártak tekintette. Miután Sz. István elismerte, hogy engem terhelő nyilatkozatát csak dühében tette, később ismételt felkereste K. elvtársat lakásügyében, K. elvtárs pedig engem is behívott, hogy felvilágosításokat adjak Sz.-nak, aki állítólagos sógorom letelepedési ügyét többé szóba sem hozta.

Budapest, 1955. május 13.

/: N. Tibor :/

Géppel írt tisztaát

MOL. XIX-D-4-c 2. doboz. (Magyar Országos Levéltár - Város- és Községgazdálkodási Minisztérium - Személyzeti és Oktatási Főosztály)

6. K. KÁROLY VALLOMÁSA

(1955. május 12.)

K. Károly elvtárs, a Házkezelési osztály vezetője a következőket adja elő:

Amikor a T.-féle lakásügyben B. elvtárs első előterjesztése megérkezett és a minisztériumban elintézését nyert, a válasz-tervezetet aláírás végett beadták G. elvtársnak, aki véleményét kért tőlem. Írásban lerögzítettem, hogy a minisztérium Lakásügyi osztályának eljárása véleményem szerint helytelen volt, mert W. Zsigmondné panasza ügyében felkérte az iratokat és közvetlenül döntött. Szerintem a panaszt a Fővárosi Lakásügyi Osztálynak kellett volna elbírálnia és a minisztérium csak másodfokú döntés után avatkozhatott volna be az ügybe. W.-né panaszával nem a minisztériumhoz, hanem a Fővárosi Lakásügyi Osztályhoz fordult, nem volt tehát szükség arra, hogy a minisztérium felkerje az iratokat.

G. elvtárs tudomásom szerint az ügy kivizsgálásával D. Józsefné elvtársnőt bízta meg és ezután írta alá a N. Tibor által fogalmazott választervezetet.

N. Tibor lakásügyében annak idején B. elvtárs közölte velem, hogy N. Tibor a II. kerületben olyan lakást igényelt, amelyet párt, vagy tömegszervezet szabadított fel, amellyel tehát kizárólag a kerület rendelkezett. Beszéltem N. Tiborral, aki arra hivatkozott, hogy mint minden állampolgárnak, neki is joga van lakást igényelni. Figyelmeztettem, hogy a kérdéses lakást nem igényelheti. N. Tibor közölte velem, hogy egészségi állapotánál fogva kétszobás budai lakásra lenne szüksége. Ezt méltányolva, megkértem B. elvtársat, hogy oldja meg N. Tibor lakás-kérdését. B. megígért, hogy amikor alkalom lesz rá, segítséget ad N. Tibornak, hogy csere útján budai lakáshoz jusson. Állítólag volt is erre lehetőség, hogy miért nem sikerült az elintézés, azt nem tudom.

N. Tibor ismerte a Vérhalom utcai lakás valóságos helyzetét, tudta, hogy a kerületi lakásügyi osztály csak tévedésből említette kiutaló határozatában az SZTK orvosi rendelőt és hogy a lehetőségben a kiutalás B. F. Pál orvos javára lakás és rendelő céljaira szólt. Ennek tudatában nem lett volna szabad a kiutaló határozat ellen panaszt tenni.

Szükségesnek tartom megemlíteni, hogy T. Gyuláné egy házban lakik B. László elvtárssal, de nincsenek jó viszonyban. Per is volt köztük folyamatban, amelyben T. Gyulát a bíróság elítélte. Ebben a perben T. Gyula volt B. tanúja.

Előadom még, hogy Sz. István nevé ismerősöm, az Ikarusz gyár dolgozója nálam járt és arra kért, segítsen elő, hogy lakásügyét, amelyben már másodfokú döntés volt és amelyben a végrehajtás az ellenérdeku fél kérésére függőben maradt, a minisztérium lehetőleg gyorsan intézze el. Erre meg is kértem N. Tibort olyan értelemben, hogy a lehetőséghez képest gondoskodjék az ügy befejezéséről. Később Sz. István elmondta nekem, hogy jövődöbéli feleségének még nincs letelepedési engedély. Ezt a körülményt N. Tibornak is tudomására hozta, amikor vele a lakásügyben többször beszélt. A letelepedési engedélynek ugyanis a lakásügy szempontjából jelentősége volt. Éppen ezért Sz. István megemlítette N. Tibor előtt, hogy K. István rendőr alezredes, akit ő "Pista"-ként említett, jövődöbéli feleségének letelepedési ügyét gyorsan el fogja intéztetni és ő a letelepedési engedélyt hamarosan be fogja mutatni. Ekkor N. Tibor arra kérte Sz. Istvánt, járjon közben K. alezredesnél, hogy kitélepített sógorának letelepedési ügyét is intéztesse el.

Sz. Istvánnak ezt a bejelentését G. elvtársnál jegyzőkönyvbe vettem. G. elvtárs a vizsgálatnál kb. másfél - két hónappal ezelőtt K. elvtársat bízta meg.

Véleményem szerint N. Tibor II. kerületi lakásügyi vitája után a II. kerületi lakásügyek intézésével a minisztériumban más előadót kellett volna megbízni.

Budapest, 1955. május 12.

/: K. Károly :/

MOL. XIX-D-4-c 2. doboz. (Magyar Országos Levéltár - Város- és Községgazdálkodási Minisztérium - Személyzeti és Oktatási Főosztály)

7. FELJEGYZÉS A II. KERÜLETI VITÁS LAKÁSÜGYBEN

(1955. május 13.)

Feljegyzés

a N. Tibor és T.-féle lakásügyben.

A mai napon a Fővárosi Lakásügyi Osztály előadóival, V. elvtárral kimentünk a II. kerületi lakásügyi osztályhoz. Ott megállapítottuk, hogy W. Zsigmondné fellebbezése 1953. október 22.-én érkezett meg a kerülethez, amely azt november 11.-én terjesztette fel a Fővárosi Lakásügyi Osztályához. Az utóbbi felhívta a kerületi osztályt, hogy igazoltassa T. Gyulával többszöbbszövegéhez való jogosultságát. Az igazolás beszerzése után a kerületi lakásügyi osztály W. Zsigmondné fellebbezését 1954. április 2.-án ismételtelen felterjesztette a Fővárosi Lakásügyi Osztályhoz, amely az iratokat elbírálás végett július 7.-én továbbította a minisztériumhoz.

Ezután megvizsgáltuk a Fővárosi Lakásügyi Osztály iktatójában, vajon a Fővárosi Lakásügyi Osztály a minisztérium felhívására vagy hivatalból terjesztette-e fel az iratokat. Az iktatóban nincs nyoma annak, hogy a minisztérium az iratokat felkérte volna. Felterjesztő jelentések fogalmazványa céljára a Fővárosi Lakásügyi Osztály blankettát használ, amelynek bevezető szövegében fel van tüntetve, hogy a felterjesztés a minisztérium milyen számú felhívására történik. A T.-féle iratok felterjesztéséről szóló fogalmazványban a blankettának ez a része ki van húzva, jelölve annak, hogy a minisztérium nem kérte fel az iratokat.

Amikor a II. kerületi lakásosztálynál jártunk, meg óhajtottuk tekinteni a Vérhalom u. 20. és a Várhalom u. 32. szám alatti lakásokra vonatkozó iratokat. Az iratok a kerület adatai szerint a Fővárosi Lakásügyi Osztályhoz kerültek, itt azonban nem voltak megtalálhatók. Felkértem Veszei elvtársat, hogy az iratokat kutassa fel.

Iratok hiányában megkérdeztem a II. kerületi Lakásügyi Osztályt, hogy a Vérhalom u. 32. számú lakást, amely B. F. Pál orvos elköltözése folytán megüresedett, milyen célra hasznosították. H. előadó közlése szerint ezt a lakást M. András orvosnak ajánlották fel, akit a Fenyves utcai iskola bővítése érdekében kellett volna Udvarhely u. 9. szám alatti lakásából kihelyezni. M. András a Vérhalom u. 32. szám alatti lakást nem fogadta el, mert az N. helyreállítást igényelt. A Fenyves-utcai iskola egyébként visszalépett M. András lakásának igénybevételétől, M. tehát visszarad az Udvarhely u. 9. szám alatt, a kerület pedig a Vérhalom u. 32. szám alatti lakást B. VB. elnök elvtárs részére utalta ki.

Kérdést intéztem a II. kerületi Lakásügyi Osztály Vezetőjéhez, S. Tibor elvtárhoz és helyetteséhez, S-né elvtársnőhöz, hogy tapasztaltak-e N. Tibor részéről elfogultságot a II. kerületi lakásügyekben. A nevezettek kijelentették, hogy ilyen vádról hallottak, annak valóságáról azonban nincsenek meggyőződve. Ellenkezőleg, az osztály előadói mindig azt tapasztalták, hogy N. Tibor elvtárs N. szakértelemmel és teljes tárgyilagossággal intézi a II. kerületi lakásügyeket, ezért gyakran fordulnak hozzá tanácsért és útbeigazításért.

Budapest, 1955. május 13.

/: Z. Kornél :/

Géppel írt tisztázat

MOL. XIX-D-4-c 2. doboz. (Magyar Országos Levéltár - Város- és Községgazdálkodási Minisztérium - Személyzeti és Oktatási Főosztály)

8. K. LAJOS KIEGÉSZÍTŐ VALLOMÁSA

(1955. május 14.)

Megítélésem szerint tisztázni kellene, hogy miért éppen a T.-féle lakásügyben lépett fel B. elvtárs olyan különös nyomatékkal, hiszen a II. kerületi Lakásügyi Osztály számos döntését változtatta meg a minisztérium, mert a II. kerületben feltűnően sok a törvénytörtő határozatok száma. Például a Mártírok útja 1. alatti lakásügyben a kerületi lakásügyi osztály a minisztérium határozatát B. elnökhelyettes beavatkozása folytán hónapokig nem hajtotta végre, végül is a Legfőbb Ügyészség a minisztérium álláspontját fogadta el. A Fővárosi Lakásügyi Osztály is megerősítheti, hogy a II. kerület élenjár a törvénytörések terén és ebben B. elvtárs a hibás. Ugyanezen az állásponton van a Minisztertanács Titkárságán T-né, Ta-né elvtársnő és K. elvtárs. Az említett elvtársak sokszor kétségbeesetten panaszkodtak nekem, mert nem tudják mit tegyenek ezekben az ügyekben. Hasonlóan nyilatkozott az Elnöki Tanács Titkársága részéről H. Dezső elvtárs is.

A hozzám bejövő II. kerületi ügyfelek nem egy alkalommal kijelentették, hogy B. VB. Elnök elvtárs is igen kedvezőtlenül nyilatkozott előttük B. elnökhelyettes lakásügyi intézkedéseiről. Hogy ebben mi az igazság, azt nem tudom. Feltűnő törvénytörtés történt a II. kerületben egy Hajnalné nevu proletár asszony Fő-utcai lakásügyében is, amelyet a Minisztertanács Titkársága jól ismer.

Tudomásom van arról, hogy B. R. elvtársat is két ízben feljelentette, mert nem volt hajlandó bizonyos ügyeket az ő kívánságának megfelelően elintézni.

Megállapításom szerint a T.-féle ügyben semmiféle törvénytelenység nem történt a minisztérium részéről. T. Gyuláné sem ebben az ügyben, sem más lakásügyben nem igyekezett befolyásolni.

Amikor N. Tibor lakásügye tavaly még folyt, K. elvtárral és N. Tiborral beszélünk az ügyről. K. megfenyegette N. Tibort, hogy megüti a bokáját és fegyelmije lesz. Olyan kijelentést is tett K. elvtárs, hogy B-nak módjában áll egyik lakásügyi előadóját úgy befolyásolni, hogy N. Tiborra kedvezőtlen nyilatkozatot tegyen. N. Tibor erre kijelentette, hogy őt nem lehet presszionálni.

K. elvtárs kapcsolatai a II. kerülettel nem szuntek meg, amennyiben több lakásügyben eljár és W. elvtárs útján felfogadási időn kívül is bejuttat II. kerületi ügyfeleket a minisztérium Lakásügyi Osztályára.

Sz. István K. elvtárs régi barátja. Elintézték azt, hogy Sz. István letelepedési engedély nélkül kapott lakáskiutalást Bem József u. 22. alatt. Nincs letelepedési engedélye Sz. István jövődöbéli feleségének, Fodornénak sem. A szabálytalan lakáskiutalás miatt az ellenérdeku fél, M.-K. Lászlóné panaszt tett a minisztériumnál, a panasz elintézés alatt áll.

N. Tibor a Sz. István-féle lakásügyet teljesen szabályszerűen, a feletteseitől kapott utasításoknak megfelelően intézte el. Ami Sz. Istvánnak azt a panaszát illeti, hogy N. Tibor sógora letelepedési ügyében közbenjárást kért tőle, ebben a tárgyban szembesítettem Sz. Istvánt N. Tiborral. N. Tibor tagadta, hogy ilyen kérelem lépett fel, Sz. István nem vonta vissza állítását, de elismerte, hogy dühében tett panaszt N. Tibor ellen, mert azt hitte, hogy N. Tibor késlelteti a minisztériumban az ügy elintézését. Ebben az ügyben D. Józsefné, G. elvtárs megbízásából vizsgálatot tartott, beszéltem az ügyben G. elvtárral, aki úgy döntött, hogy Sz. István vá a cute;dja N. Tibor tagadásával szemben nem bizonyítható, ennél fogva a dolog felett napirendre kell térni. Az erre vonatkozó jegyzőkönyvet és feljegyzést becsatolom. Ugyancsak csatolok egy K. elvtárs által írt cédulát, amelyből megállapítható, hogy közbenjárt Sz. István lakásügyében.

Véleményem szerint a T., N. Tibor és Sz. István-féle lakásügyek összekapcsolása merőben szubjektív érzéseken és nem ténymegállapításokon alapszik.

Budapest, 1955. május 14.

/: K. Lajos :/

Géppel írt tisztázat

MOL. XIX-D-4-c 2. doboz. (Magyar Országos Levéltár - Város- és Községgazdálkodási Minisztérium - Személyzeti és Oktatási Főosztály)

9. D. JÓZSEFNÉ VALLOMÁSA

(1955. május 14.)

D. Józsefné előadó a következőket adja elő:

Amikor a N. Tibor által a T.-féle lakásügyben elkészített választervezetet beadták G. elvtársához, G. elvtárs aláírás előtt engem bízott meg, hogy az ügyet vizsgálja meg és adjak róla lakásügyi szempontból véleményt. Az iratok és a T. által készített vázrajz alapján az volt az álláspontom, hogy a folszíni N. helyiség igénybevehető, mert az emeleti lakrész bőségesen kielégíti a T.-család lakásszükségletét.

A T.-féle vázrajzból nem állapítottam meg olyan muszaki akadályt sem, amely a helyiség igénybevételét kizárná. Én természetesen csak lakásügyi és nem muszaki szempontból vizsgáltam meg az ügyet. Azt, hogy a vitás helyiség igénybevétele muszaki szempontból lehetséges-e, muszaki szakembereknek kellett volna tisztázniuk. Ha én intéztem volna a kerületnél ezt az ügyet, még kiutalás előtt feltétlenül gondoskodtam volna muszaki szemlérről, mivel lakásügyi vonatkozásban az igénybevehetőség ténye fennállt.

Minthogy az igénybevételnek lakásügyi akadályát nem láttam, javasoltam G. elvtársnak a N. Tibor által készített választervezet aláírását, ami meg is történt.

Engem ebben az ügyben T. Gyula hátrányára senki sem igyekezett befolyásolni.

Budapest, 1955. május 14.

D. Józsefné aláírása

Géppel írt tisztázat

MOL. XIX-D-4-c 2. doboz. (Magyar Országos Levéltár - Város- és Községgazdálkodási Minisztérium - Személyzeti és Oktatási Főosztály)

10. SZ. ISTVÁN VALLOMÁSA

(1955. május 20.)

Sz. István elvtárs a következőket adja elő:

Fenntartom, hogy amikor lakásügyemben N. Tiborral tárgyaltam, ő arra kért, hogy volt kitépített sógora részére szerezzek K. rendőr alezredes útján letelepedési engedélyt. Arra hivatkoztam, hogy az illető óraskisiparos és annak idején jogtalanul telepítették ki. Szóltam is K. alezredesnek, aki bekérte az iratokat, de az ügyet nem lehetett kedvezően elintézni. Ezt N. Tiborral nem közöltem. N. Tibor, amikor lakásügyem elintézését nála sürgettem, többször szóba hozta a letelepedési engedélyt. Ezt kérés formájában tette, fenyegetést nem használt.

Lakásügyem elintézése elhúzódott. Az volt a benyomásom, hogy N. Tibor késlelteti az elintézését, mert sógorának letelepedési engedélye nem nyert elintézését. Mikor egy alkalommal N. Tibornál jártam, ő szóba sem állt velem és kiment. Csak annyit mondott, hogy majd visszajön. Ez a modor és ügyem elhúzódása bosszantott, összefüggést láttam a lakásügy és a letelepedési engedély kérdése között, ezért bejelentettem a dolgot K. elvtársnak, akivel G. elvtárs akadályoztatása folytán beszéltem.

Amikor K. elvtárs szembesített N. Tiborral, akkor is fenntartottam állításomat és hivatkoztam arra, hogy sógora ügyének adatai nálam fel vannak jegyezve, ezeket pedig csak tőle kaphattam. N. Tibor tagadta dolgot. Azt mondta, hogy a Belügyminisztériummal telefonált az ügyben, én véletlenül éppen ott voltam és így szerezhettem tudomást az adatokról. Azt válaszoltam, hogy ehhez nem tudok hozzászólni, engem életemben egyszer hazudtoltak meg, tárgytalannak tartom a további beszélgetést. Ezután eltávoztam. Mielőtt elmentem, K. elvtárs arra kért, hogy nem beszéljek a dologról, ők el fogják intézni. Ehhez tartottam magamat.

Arra a kérdésre, hogy az elmúlt egy-két héten belül igyekezett-e valaki bejelentésem ügyében befolyásolni, Nezv&aacu te;l elvtársnak kívánok nyilatkozni, ha ő szükségesnek tartja.

Budapest, 1955. május 20.

Felvette: Z.

Sz. István aláírása
telefon 298-440.
206. mellék (forgácsoló üzem)

Kézzel írt vallomás

MOL. XIX-D-4-c 2. doboz. (Magyar Országos Levéltár - Város- és Községgazdálkodási Minisztérium - Személyzeti és Oktatási Főosztály)

11. FELJEGYZÉS A II. KERÜLETI VITÁS LAKÁSÜGYBEN

(1955. május 31.)

F e l j e g y z é s

Nezvál Elvtárs részére

1. D. Józsefné a T.-féle lakásügyben csak az iratok és T. Gyula vázrajza alapján nyilvánított véleményt, a helyszínre azonban nem ment ki. Ez kitunik D. Józsefné csatolt nyilatkozatából. Annak eldöntése, hogy eljárása elég körültekintő volt-e, nem tartozik erre a fegyelmi ügyre. Annyi azonban kétségtelen, hogy D. Józsefné, aki éveken át lakásügyi osztályvezető volt, egyetértett a N. Tibor által készített elintézési tervvel. Márpedig D. Józsefnének sohasem volt a II. kerületben lakásügye, vele szemben tehát nem hozható fel az elfogultság vádja.
2. Amint az összefoglaló jelentésünkből és feljegyzésünkből kitunik, a minisztérium Lakásügyi Osztálya nem kérte fel a T.-féle ügy iratait, hanem azokat a Fővárosi Tanács Lakásügyi Osztálya hivatalból terjesztette fel, mert W. Zsigmondné panaszának elbírálása az akkori szabályok szerint a minisztérium ügykörébe tartozott. A minisztériumi iratoknál nincs nyoma annak, hogy a minisztérium az iratokat felkérte. A Fővárosi Lakásügyi Osztályhoz sem érkezett ilyen felhívás. A felterjesztő jelentés blankettájából ki van húzva az a szövegrész, amely minisztériumi felhívás esetén kitöltendő.
3. Mellékletek nem tuntek el. B. elvtárs első előterjesztésének három melléklete visszamaradt ugyan a minisztériumban, de ezeknek semmi jelentőségük nem volt. Ma már nem állapítható meg, hogy ezek a mellékletek miért maradtak vissza. N. Tibor az elintézési tervvel utasítást adott az irodának a mellékletek csatolására.
4. N. Tibornak joga volt lakásügyében a minisztériumhoz panasszal fordulni. Az 1954. évi I. törvény bevezetése értelmében minden állampolgár panasszal élhet az őt ért sérelem miatt. A minisztérium Lakásügyi Osztálya csak 1954. július 12.-én kelt Ált-8091-33/1954. VII. számú rendelkezésével decentralizálta a panasz elbírálási ügykört, N. Tibor panasz pedig korábban érkezett a minisztériumba, mert 1954. július 12.-én már elintézését nyert.

5. 5./ Sz. István állítja, N. Tibor tagadja, hogy N. Tibor öt rokona letelepedési engedélye ügyében közbenjárásra kérte. Hogy melyik állítás a szavahihetőbb, ez mérlegelés dolga. Ha azonban bizonyítottunk vesszük is, hogy N. Tibor Sz. Istvántól közbenjárást kért, e miatt fegyelmi eljárásnak már nincs helye. A Munka Törvénykönyvének végrehajtási utasítása 190. -a ugyanis kimondja, hogy fegyelmi eljárást csak három hónapon belül lehet indítani, ez a határidő attól a naptól számít, amikor a fegyelmi hatóság a fegyelmi vétségről tudomást szerzett. A csatolt jegyzőkönyv szerint Sz. István 1955. január 31.-én mondta jegyzőkönyvbe panaszát, a három hónapos határidő tehát f. év április 30.-án lejárt.

Budapest, 1955. május 31.

/: N. János :/

Géppel írt tisztázat

MOL. XIX-D-4-c 2. doboz. (Magyar Országos Levéltár - Város- és Községgazdálkodási Minisztérium - Személyzeti és Oktatási Főosztály)

12. NEZVÁL FERENC LEVELE A II. KERÜLETI VITÁS LAKÁSÜGYBEN

(1955. június 15.)

B. László elvtársnak,

II. ker. Tanács VB. Elnöke,

BUDAPEST.

Kedves B. elvtárs!

A II. ker. Tanács VB. Lakásügyi osztálya és a minisztérium lakásgazdálkodási főigazgatósága egymással ellentétes - és a konkrét esetekben többnyire a minisztérium lakásügyi szervei hibája következtében helytelen - intézkedésekkel kapcsolatos bejelentésem kivizsgáltam. A vizsgálat eredménye bizonyítja, hogy ezeknek a kérdéseknek részéről történő felvetése igen helyes volt, amit ezúton is megköszönök.

Konkréten a T. féle ügyben bebizonyosodott, hogy a szóban forgó lakrész leválasztása muszakilag nem oldható meg és a minisztérium döntése - a tanácsi lakásügyi szervek helytelen tájékoztatása alapján - nem volt megfelelő.

N. Tibor lakásigénylése ügyében ugyancsak helytelenül járt el mind az érdekelt, mind a minisztérium lakásügyi osztályának vezetője.

Fentiek alapján a vizsgálatot azzal zártam le, hogy az ügyben érdekelteket szóbeli feddésben részesítettem, és a jövőben fokozottabb gondossággal történő ügyintézésre utasítottam.

Budapest, 1955. VI. 15.

Elvtársi üdvözlettel
/Nezvál Ferenc/

Géppel írt tisztázat

MOL. XIX-D-4-c 2. doboz. (Magyar Országos Levéltár - Város- és Községgazdálkodási Minisztérium - Személyzeti és Oktatási Főosztály)

Címek:

[Rákosi](#) ^[2]

[Fővárosi Tanács](#) ^[3]

[lakásgazdálkodás](#) ^[4]

[belügyminisztérium](#) ^[5]

Kiadás: 1. évfolyam (2001) 2. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/nagyon_rossz_ize_van_az_ugynek.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/nagyon_rossz_ize_van_az_ugynek.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/rakosi>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/fovarosi-tanacs>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/lakasgazdalkodas>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/belugyminiszterium>